

Aspecte tehnice și juridice cu privire la realizarea unui site web

Lect.univ.dr. Daniela Gărăiman*

The realization of a website generally supposes going through the following stages: materialization of the connection to the Internet; reservation of the name chosen for the domain; filling in of the informational contents. Each of these stages brings up problems of technical and juridical nature. For example, the registration of the domain names with the features of well known companies for the purpose of selling back to them these domains in order to obtain illicit profits is to be blamed. It is also a violation of the existing laws of this matter to create a link that would contribute to or would favour the production of unauthorized copies of the protected creations, further more when the creator of such a link knew or should have been aware of this fact.

1. Noțiuni. *Internet* este termenul general folosit pentru a desemna o imensă rețea de calculatoare de dimensiuni mondiale. Internet poate fi înțeles atât ca un ansamblu de rețele de calculatoare - cuprinzând mii de rețele regionale interconectate între ele - cât și ca un ansamblu de reguli - protocoale de comunicație - care permit accesul la informația stocată în calculatoare și transferul de informație (date) între rețele. Se apreciază că există peste 60 milioane de utilizatori din peste 100 de țări.

Termenul *Internet*, sau *internet*, poate avea în ziua de astăzi mai multe sensuri, strâns înrudite, dar utilizate în contexte diferite:

- substantivul propriu *Internet* se referă la rețeaua mondială unică de calculatoare interconectate prin protocolul IP (Internet Protocol).
- substantivul comun *internet* desemnează în marea majoritate a cazurilor aceeași rețea, însă văzută ca un mediu de comunicare în masă, împreună cu informația și serviciile care sunt oferite utilizatorilor prin intermediul acestei rețele.
- tehnic, termenul mai poate desemna și o rețea de mari dimensiuni ce interconectează rețele autonome. Acest sens corespunde etimologiei engleze a cuvântului *internet*, care e format prin abrevierea a două cuvinte *interconnected*=interconectat și *network*=rețea.

Termenul *World Wide Web* (*www*, *web*, *w3*, *rețea de acoperire mondială*) definește un spațiu informațional, desfășurat cu ajutorul *Internetului*. *World wide web* este descris ca o rețea de documente informaționale interconectate în scopul permiterii accesului universal la informație într-o prezentare simplă.

World wide web utilizează *Internet-ul* pentru a transmite documentele între calculatoare. Ca și în cazul rețelei *Internet* nu există un proprietar al rețelei de documente, fiecare fiind responsabil pentru documentul pe care îl pune la

* Autoarea este cadru didactic la Facultatea de Drept și Științe Administrative a Universității din Craiova

dispoziție pe Internet. Web-ul a apărut în 1989 la CERN (Centrul European de Cercetări Nucleare). Propunerea inițială de creare a unei colecții de documente având legături între ele a fost făcută de Tim Berners-Lee în martie 1989. Această propunere a apărut în urma problemelor de comunicare pe care echipele de cercetători ce foloseau centrul le întâmpinau, chiar și folosind poșta electronică.¹

O *pagină web* este o resursă aflată în spațiul *www* (cu extensie de tip *.html*, *.htm*) ce conține *hiperlegături* (hyperlink) pentru a permite navigarea de la o pagină sau secțiune la alta. Practic, conținutul informațional dintr-o pagină web este format, în principal, din 2 categorii de informații: informații propriu-zise și diverse tipuri de legături.

2. Realizarea unui site web. Realizarea unui site web presupune, în general, parcurgerea următoarelor etape: realizarea conexiunii la rețeaua Internet; rezervarea numelui de domeniu; realizarea conținutului informațional.

Realizarea conexiunii la Internet. Conectarea la Internet se realizează prin intermediul unui furnizor de acces rețea (Internet Service Provider - ISP) pe baza unui contract. Obiectul contractului îl constituie furnizarea, de către furnizorul de servicii către beneficiar, pe o perioadă specificată, a următoarelor servicii: asigurarea accesului la rețeaua Internet, în conformitate cu serviciul ales de către beneficiar. Ca o condiție se impune ca accesul la rețeaua Internet să se facă în exclusivitate prin intermediul numerelor de telefon puse la dispoziție de către furnizor, prin asigurarea mediului global pentru serviciile Internet și asigurarea de asistență tehnică.²

3. Rezervarea numelor de domenii. Orice calculator conectat la internet este identificat în mod unic în două moduri, între care există o legătură indisolubilă: 1. printr-un număr (adresă) și 2. printr-un nume.

În cazul identificării numerice, fiecare host are asociată o adresă (32 biți) formată din 4 numere a 8 biți, organizate ierarhic de la stânga la dreapta, astfel:

1. primul număr reprezintă tipul de rețea din care face parte calculatorul și identificatorul de rețea. În funcție de valoarea acestui număr există trei tipuri de rețele:
 - 0 – 127 rețea de tip A ce poate conține până la 2^{24} host-uri (WAN extinsă);
 - 128 – 191 rețea de tip B ce poate conține până la 2^{16} host-uri (WAN restrânsă);
 - 192 – 223 rețea de tip C ce poate conține până la 2^8 host-uri (LAN);
 - 224 – 255 rețea de tip D sau multicast.
2. al doilea număr, în funcție de valoarea primului număr, poate reprezenta:
 - octetul cel mai semnificativ al identificatorului host-ului dintr-o rețea de tip

¹ Pentru informații suplimentare, Rick Darnell, Totul despre HTML 4, Editura Teora, 2001, p.19 și urm.

² Despre Contractul de furnizare a serviciilor Internet, Philippe le Tourneau, *Contrats informatiques et électroniques*, Editura Dalloz, 2004, p.302-305, Daniela Gărăiman, *Dreptul și informatica*, Editura AllBeck, 2003, p.54;.

Drept

- A;
- octetul ce mai puțin semnificativ al identificatorului rețelei de tip B;
- al doilea octet ca semnificație al identificatorului rețelei de tip C;
- 3. al treilea număr, în funcție de valoarea primului număr, poate reprezenta:
 - al doilea octet ca semnificație al identificatorului host-ului dintr-o rețea de tip A;
 - octetul cel mai semnificativ al identificatorului host-ului dintr-o rețea de tip B;
 - octetul cel mai puțin semnificativ al identificatorului unei rețele de tip C;
- 4. al patrulea număr, în funcție de valoarea primului număr, poate reprezenta:
 - octetul cel mai puțin semnificativ al identificatorului host-ului dintr-o rețea de tip A;
 - octetul cel mai puțin semnificativ al identificatorului host-ului dintr-o rețea de tip B;
 - identificatorul host-ului dintr-o rețea de tip C.

Exemple: 101.10.12.123 – 101 identificator rețea de tip A, 10.12.123 identificator host; 145.122.14.1 – 145.122 identificator rețea de tip B, 14.1 identificator host; 193.22.38.126 – 193.22.38 identificator rețea tip C, 126 identificator host.

În cazul identificării nominale, fiecărui calculator *i* se asociază un *nume propriu* (echivalentul identificatorului host-ului în cadrul rețelei) și un *nume de domeniu* sau *domain name* (echivalentul identificatorului rețelelor de tip A, B, C). Numele de domenii sunt organizate ierarhic în funcție de zona de activitate sau în funcție de zona geografică, cele două zone nefiind gestionate de aceleași organisme. Există organisme de gestiune a numelor de domeniu în funcție de zona de activitate, de exemplu: - .com - activități comerciale; - .org - organisme cu scop nelucrative; - .net - entități, organisme reprezentând infrastructura Internet-ului; - .edu - educație; - .mil - zona militară a SUA; - .gov - Guvernul SUA și organisme de gestiune a zonelor geografice, de exemplu: - .ro - România; - .fr - Franța; - .us - SUA; - .ca - Canada.

Alegerea numelui de domeniu implică alegerea zonei de activitate și a unui nume de bază. Alegerea zonei nu este definită. În fapt, regulile evoluează spre adăugarea de noi zone de activitate și spre combinarea celor existente. În general, în alegerea zonei se ține cont de regiunea geografică și de domeniul de activitate pentru care se crează site-ului respectiv.

Teoretic, alegerea numelui de bază este simplă. El trebuie să fie scurt, să sugereze natura site-ului, să fie ușor de pronunțat, de ortografiat și de reținut. Problemele apar în momentul în care se verifică disponibilitatea acestuia sau chiar mai târziu în cazurile de arbitraj.

Gestiunea numelor de domenii este realizată de organisme diferite în funcție de zona de care aparțin.³ Înregistrarea în zona .ro se realizează prin Registrul Național al Comunicațiilor, disponibil pe site-ul Romanian National

³ De exemplu, gestiunea numelor în zona .com aparține unei divizii a Network Solution Inc din SUA, numită INTERNIC Registration Services.

Computer Network la adresa <http://www.rnc.ro>. Pentru asigurarea disponibilității unui nume de domeniu este pus la dispoziție serviciul whois.

4. Sancțiunea cybersquatting-ului.⁴ Cybersquatting-ul își are originea în perioada în care majoritatea întreprinzătorilor nu cunoșteau oportunitățile de afaceri în mediul electronic. Astfel, unele persoane au înregistrat nume de domenii cu caracteristicile companiilor renumite în intenția de a le revinde acestora și de a obține astfel profituri ilicite. Desigur practica cybersquatting este condamnabilă, conflictul putând fi soluționat prin apelarea la drepturile de proprietate intelectuală.

Principiile directoare adoptate de WIPO la 29 august 1999 aduc în discuție 3 elemente cumulative pentru probarea caracterului abuziv al înregistrării: **1.** numele de domeniu este identic sau de o similitudine ce poartă confuzie în spirit public asupra unei mărci a unui produs sau serviciu; **2.** pârâțul nu are un drept sau un interes legitim asupra numelui de domeniu în cauză. Singurul fapt de a avea înregistrat un nume de domeniu nu conferă dreptul sau interesul legitim invocat de Principiile Directoare. De fiecare dată, experții trebuie să caute indicii ce permit reținerea existenței unui interes legitim și nu trebuie să fie foarte exigenți atunci când acestea există. De exemplu, se consideră interes legitim, utilizarea loială a unui nume de domeniu, implicând într-o utilizare necomercială, care nu aduce atingere imaginii mărcii în cauză sau dacă, în absența drepturilor asupra numelui domeniului, pârâțul este cunoscut sub numele domeniului considerat, deși nu a obținut dreptul asupra unei mărci de produse sau servicii; **3.** numele de domeniu a fost înregistrat și utilizat cu rea-credință.

În România, în disputele privitoare la cazurile *att.to*, *billa.ro*, *casio.ro*, *cec.ro*, *ferari.ro*, *paradox.ro*, WIPO Arbitration and Mediation Center a considerat că numele de domenii în cauză sunt identice cu mărcile firmelor reclamante, că pârâții nu au drepturi și interese legitime în folosirea domeniului respectiv, acesta fiind utilizat cu rea-credință și a dispus ca numele de domenii respective să fie transferate reclamanților.

5. Realizarea conținutului informațional. Elaborarea *paginilor web* se face pe baza unui limbaj specific de descriere numit *limbaj de marcare hipertext HTML (HyperText Markup Language)*. Limbajul HTML se află la baza descrierii paginilor Web. Un *browser* care accesează o pagina Web printr-o adresa URL deschide și interpretează un fișier text ce conține un cod HTML. Astfel, un fișier (document) HTML este un fișier text ce conține elementele de descriere pentru o pagina Web. Un document HTML este un fișier text scris în limbajul HTML și care conține diferite formătări de text, imagini, module pentru sunete, module pentru animație, precum și hiperlegături pentru alte documente HTML. Un document HTML (de fapt o pagina Web) poate fi accesat de orice utilizator-client conectat la sistemul Internet prin intermediul programelor de navigare/explorare Web (*browser*), de exemplu Netscape Communicator, Internet Explorer, Mosaic (pentru Windows), Lynx (pentru Linux/Unix).

⁴ Lionel Bochurberg, *Internet et commerce électronique*, Editura Delmas, 2001, p.49

Drept

Orice pagina web trebuie sa reflecte scopul pentru care a fost creată. Textul, imaginile și sunetele trebuie să comunice utilizatorului-client mesajul care se dorește a fi transmis. De aici, importanța conceperii paginilor web pentru rețeaua www ce poate fi accesată de orice utilizator-client. Conținutul informațional dintr-o pagină web este format, în principal, din 2 categorii de informații: informații propriu-zise și diverse tipuri de legături. Informația propriu-zisă dintr-o pagină web poate conține: text, imagini (.bmp, .gif, .jpeg etc), audio (.mid, .wav, etc), conținut multimedia interactiv, miniaplicații (applets- subprograme care rulează într-o pagină, care deseori oferă filme, imagini, interacțiuni și sunete. Paginile web pot să conțină de asemenea elemente care nu pot fi văzute în mod obișnuit în navigator. Aceste elemente pot fi: scripturi (de obicei JavaScript) care adaugă funcționalitate paginii (de exemplu permite efecte vizuale sau verificarea datelor introduse într-un formular); meta-etichete care furnizează informații despre pagină, instrucțiuni pentru roboții motoarelor de căutare, etc. Cuvintele cheie și descrierile meta-etichetelor ajută motoarele de căutare să catalogheze pagina și să ofere informații pentru rezultatele căutarilor; foi de stil (Cascading Style Sheets - CSS) care stabilesc modul cum pagina este formatată, comentarii

Hyperlink-urile (legăturile simple) sunt obiecte (de exemplu, text sau imagine) ce permit realizarea conexiunilor între informații în cadrul acelui site, cât și pentru conectarea la pagina principală a unui alt site. De exemplu, se poate utiliza cuvântul *Guvern* pentru a accesa pagina principală a site-ului Guvernului

O *deep link* (legătură profundă) este o legătură care realizează conexiunea către o pagină internă a unei site. De exemplu, în loc să se folosească o legătură către pagina principală a site-ului unui ziar se folosește o legătură profundă care conectează utilizatorul direct la un articol publicat pe site-ul ziarului respectiv.

Framing-ul este un proces ce permite unui utilizator să vizualizeze conținutul unui site web în timp ce este încadrat de informații ale altui site web. De exemplu, un utilizator al unui motor de căutare poate vizualiza conținutul unei publicații ce este încadrată de logo-ul motorului și, eventual de alte obiecte ce aparțin acestuia.

Inlining-ul este un proces ce permite afișarea, pe un site web, a unui fișier grafic ce aparține altui site. De exemplu, inlining-ul apare atunci când pe un site A poate fi vizualizată, fără a părăsi site-ul A, imaginei zilei a site-ului B.

6. Planificare site web.⁵ Programarea activităților reprezintă un punct foarte important în orice activitate desfășurată. Atunci când se lucrează cu un număr mic de operații decalajul dintre eficiența activităților cu programare și cele fără o programare eficientă nu este foarte mare. Dar dacă se efectuează un număr mare de operațiuni atunci apare o diferență foarte mare între o activitate programată calculată, proiectată inițial și una neprogramată.

În realizarea unui site web pot fi urmărite etapele: 1. *Culegere informații*. Conținutul paginilor web trebuie să fie potrivit cu scopul pentru care e creată; 2.

⁵ A se vedea și Snel, N., *Crearea paginilor web*, Editura Teora, București, 2001, Rick Darnell, *Totul despre HTML 4*, Editura Teora, 2001

Organizare. Se face împărțirea teoretică a conținutului pe secțiuni (capitole, subcapitole, ramificații și funcții dorite). Apoi se scriu textul, titlurile, subtitlurile; 3. *Design.* Se realizează variante de design, se trasează coordonatele generale, gama coloristică, tehnologiile folosite, prezentarea avantajelor diferitelor variante; 4. *Realizare elemente.* Se creează elementele grafice pentru web, se prelucrează imaginile astfel încât să aibă dimensiunea potrivită. Trebuie ținut cont de faptul că în Internet existența a multe imagini sau dimensiuni mari ale acestora pot afecta timpul de încărcare; 5. *Realizare.* Se construiesc paginile propriu-zise, legăturile între elemente, se inserează funcții, clase, bucle logice; 6. *Plasare.* Se plasează site-ul web pe Internet. Se creează bazele de date. Se setează permisiunile pe foldere și fișiere astfel încât pagina să confere siguranța maximă; 7. *Optimizare.* Se optimizează site-ul web pentru motoarele de căutare (Google etc)

7. Probleme legale ce apar în utilizarea legăturilor. Deși legăturile fac parte din esența www-ului, iar framing-ul și inlining-ul reprezintă tehnici des utilizate, folosirea acestora ridică unele probleme legale. În ceea ce privește proprietatea intelectuală, constituie o violare a legilor în materie, crearea unei legături care contribuie sau încurajează la realizarea copiilor neautorizate a operelor protejate, cu atât mai mult în cazul în care realizatorul legăturii știa sau trebuia să aibă cunoștință asupra acestui fapt. Pe de altă parte, unele legături pot fi defăimătoare dacă au ca efect crearea unui cadru nereal ce afectează reputația unei persoane sau imaginea unei firme. Un alt aspect îl reprezintă protecția mărcilor ce reprezintă nume sau imagini grafice ce identifică și individualizează produse sau servicii. Utilizarea unei mărci ca legătură poate crea confuzii, utilizatorul putând crede că acest site este în asociație sau are sprijinul proprietarului mărcii.

Multe afaceri au pus în lumină problema constituirii unui site în manieră neloială, tehnicile de legături insiduoase privând site-ul original de profitul publicității. În cazul *Shetland Times vs. Shetland News*, Shetland News a difuzat pe site-ul său reportaje ale site-ului concurent fără a le cita. Judecătorul a dat un ordin ce interzicea pârâtului să stocheze și să copieze, indiferent de suport și mijloc electronic, informații, indiferent de formă, din ziarul Shetland Times sau de pe site-ul acestuia. În final părțile au ajuns la un consens, pârâtul având dreptul de a realiza legături către reportaje din site-ul reclamantului una din condiții fiind ca fiecare legătură să poarte mențiunea "reportaj Shetland Times" realizată cu caracterele și dimensiunea cu care era realizată legătura. De aceea, la crearea unui site și utilizarea legăturilor, este recomandabil: - să nu se utilizeze tehnica framing-ului și nici a legăturii către un document fără a-i menționa originea (respectarea drepturilor morale); - să se semnaleze sistematic numele persoanelor și site-urile citate; - să se verifice politica site-ului către care se dorește crearea legăturii deoarece unele site-uri refuză legăturile fără autorizație; - să se evite crearea site-urilor într-o manieră neloială prin simpla compilație a altora; - să se verifice periodic dacă site-ul către care se indică este disponibil;